

Lyft-1

Utvärdering

Stockholm 2009-05-05

Kristina Gränsbo

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Utvärderingsuppdraget	3
Metod och projektupplägg	3
Genomgång av projektdokumentation och statistik	4
Djupintervjuer - nyckelpersoner:	4
Djupintervjuer med klienter:	4
Lyft 1:s verksamhet i Haninge kommun	4
Bakgrund	4
Verksamhetens vision och övergripande målsättningar	5
Vision	5
Målsättningar	5
Målgrupp	6
Verksamheten	6
"Kliv in"	7
"Lyft-1-behandling"	7
"Kliv ut"	10
Organisation och mötesformer	10
Samverkan	10
Utfall	11
Sammanställning av tillgänglig statistik	11
Antal klienter	11
Närvaro	12
Antal planerade och oplanerade utskrivningar	12
Genomsnittlig inskrivningstid	13
Missbruk	13
Övrig problembild	14
Djupintervjuer nyckelpersoner	14
Allmän syn	14
Programmet	16
"Kliv ut" - utslussning	16
Samarbete	17
Dokumentation, rutiner och uppföljning	18
Information	18
Utveckling	19
Djupintervjuer med klienter	19
Allmän syn	19
"Kliv in" och information	20
Programinnehåll	21
"Kliv ut" - utslussning	21
Utvecklingsmöjligheter	22
Djupintervjuer med utskrivna klienter	22
Slutsats och måluppfyllelse	22

Bakgrund

Haninge kommun bedriver i samverkan med Beroendecentrum inom Stockholms läns landsting verksamhet vid HANNA-mottagningen (HANinge Nätverk och familj Narkotika Alkohol). Mottagningen vänder sig till unga missbrukare i åldern 13-23 år och till deras föräldrar.

Här utreds och behandlas missbruk och beroende i samarbete med föräldrar och andra viktiga personer i den unga personens sociala nätverk.

Som en del av verksamheten erbjuds öppenvård för narkotikamissbrukare i åldern 16-23 år bosatta i Haninge kommun. Verksamheten heter Lyft- 1 och startade 2001 som ett projekt. Den är nu en del i den permanenta verksamheten vid Hanna-mottagningen.

Utvärderingsuppdraget

Uppdraget har avsett en utvärdering av Haninge kommuns verksamhet Lyft-1. Uppdraget är att utifrån befintlig statistik och dokumentation samt genom djupintervjuer med nyckelpersoner inom förvaltningen och med samarbetspartners och klienter, utvärdera Lyft-1s verksamhet och övergripande mål.

Det ligger inte inom verksamhetens uppdrag att följa klienterna efter det att de lämnat Lyft-1. HANNA-mottagningen påbörjade under hösten 2008 en systematisk uppföljning efter sex månader av de klienter, som är färdigbehandlade. Underlaget är ännu ej tillräckligt stort för att kunna dra några slutsatser kring de bestående effekterna av behandlingen inom Lyft-1.

Inom ramen för utvärderingen har det endast varit möjligt att nå ett mindre antal av de ungdomar som är utskrivna ur verksamheten. Ambitionen har varit att få en indikation på hur såväl de nu inskrivna som de utskrivna ur Lyft-1 har uppfattat och påverkats av insatserna.

Det har ej ingått i uppdraget att göra en ekonomisk utvärdering av verksamheten eller behandlingsmetoderna.

Metod och projektupplägg

Informationsinsamlingen har bestått av följande delar:

Genomgång av projektdokumentation och statistik

Följande dokumentation och statistik har gått igenom och analyserats:

- Dokumentation om projektets uppbyggnad och utveckling.
- Ansökningshandlingar och rapporter till Länsstyrelsen.
- Diverse arbets- och informationsmaterial.
- Verksamhetsplaner.
- Löpande dokumentation som förs över närvaro. Löpande dokumentation som förs över inskrivning, utskrivning och missbruk.

Djupintervjuer - nyckelpersoner:

- Intervjuer har genomförts under april med nyckelpersoner inom verksamheten och med representanter för samarbetspartners. Sammanlagt genomfördes intervjuer med 13 personer.
- Respondenterna utgjordes av tre kuratorer, som är anställda i verksamheten, ansvarig enhetschef, enhetschefen för ungdomsenheten, två handläggare vid ungdomsenheten, en handläggare som arbetar med försörjningsstöd och en handläggare inom adhd-teamet. Dessutom intervjuades en handläggare vid Arbetscentrum, enhetschefen för Västergården, ansvarig sjuksköterska och läkare vid Hanna-mottagningen.

Djupintervjuer med klienter:

- Djupintervjuer har genomförts med fem klienter som var inskrivna i verksamheten i december 2008 och med 5 klienter som varit utskrivna i över ett år från verksamheten. Ytterligare tre klienter som lämnat Lyft-1 har kontaktats för intervju och varit positiva till att delta men har sedan ej varit möjliga att komma i kontakt med.
- Syftet med intervjuerna var att få en indikation på klienternas uppfattning av projektet.

Lyft-1:s verksamhet i Haninge kommun

Bakgrund

Verksamheten Lyft-1 startade 2001 som ett projekt. Ambitionen var att bygga upp en verksamhet som skulle fungera som ett mellanting mellan den traditionella öppenvården och placeringar på institution eller behandlingshem.

Efter ett år permanentades verksamheten och är nu en etablerad dagbehandling för missbrukande ungdomar/unga vuxna (hädanefter kallade ungdomar). Verksamheten ligger rent organisatoriskt under den

enhetschef som även ansvarar för HANNA- och HANS-mottagningarna och uppsökarteamet.

HANNA-mottagningen vänder sig till unga missbrukare i åldern 13-23 år och till deras föräldrar. Personalen som är anställd av kommunen består av enhetschef, receptionist och sex kuratorer/behandlare. Från Beroendecentrum finns en sjuksköterska och en läkare. Gruppen är välintegrerad och arbetar som ett team på mottagningen.

HANS-mottagningen vänder sig till vuxna personer från 24 år och uppåt med missbruks- och beroendeproblematik.

Verksamhetens vision och övergripande målsättningar

Verksamhetens övergripande vision och mål formulerades inför projektstarten 2001. Visionen och huvudmålsättningarna har varit oförändrade sedan verksamheten startades.

Delmålen och aktiviteterna har uppdaterats i den löpande verksamhetsplaneringen.

Efter att ha gått igenom befintlig dokumentation (verksamhetsberättelser, rapporter, diverse arbetspapper mm) och talat med sammanlagt 13 personer framgår det att huvudmålsättningarna har varit tydliga och uppfattats som relevanta för alla i verksamheten.

Vision

Verksamheten skall erbjuda kvalificerad öppenvård till unga missbrukare och rehabilitera dem till ett drogfritt och socialt fungerande liv.

Verksamheten syftar till att de ej skall återfalla till ett stadigvarande missbruk.

Målsättningar

Erbjuda en kvalificerad och omfattande vårdform som berör alla delar i den unga personens liv med drogfrihet som mål.

- Bygga upp en fungerande vardag med sysselsättning, fritid och positiva relationer.

- Hjälpa ungdomarna att utveckla personlig mognad, stärka självförtroendet och bygga tillit till sig själv och andra.

- Hjälpa att hitta sociala sammanhang där de kan känna tillhörighet utanför drogkulturen.

- Kontinuerligt utveckla ett relevant programinnehåll omfattande: återfallsprevention, friskvård, temagrupper, studiebesök och miljöterapeutiska inslag.

Vara ett alternativ till heldygnsomsorg på institution eller behandlingshem.

Utveckla ett samarbete med övriga intressenter för att få ett fungerande samspel mellan planering/vård och program

- Erbjudna läkar- och sjuksköterskekontakt bland annat för drogkontroll och eventuell vård/medicinering.
- Utveckla ett tätt samarbete med ungdomsenheten, arbetscentrum och ekonomi ung.
- Delta i upprättandet och uppföljningen av individuella genomförandeplaner, där tydliga mål sätts som kontinuerligt följs upp för varje klient som deltar i programmet.
- Erbjudna nätverksmöten för alla ungdomar under den första delen av inskrivningstiden som en del av programmet.
- Erbjudna samtal med ungdomsmottagningen under den första delen av inskrivningstiden som en del av programmet.

Målgrupp

Verksamheten vänder sig till missbrukande unga ungdomar mellan 16-23 år bosatta i Haninge kommun. Klienterna är tyngre missbrukare.

Vanligtvis har klienterna en komplicerad problembild av fysisk och psykisk ohälsa. Andra sociala problem kan vara missad skolgång, arbetslöshet, kriminalitet, bostads- och familjerelaterade problem.

Verksamheten

Lyft-1 kan erbjuda upp till 8 ungdomar plats i verksamheten. Aktualisering sker via ungdomsenheten och HANNA-mottagningen. Ungdomsenheten tar beslut om insatsen.

Behandlingstiden planeras uppgå till mellan 6 och 18 månader. I vissa fall har inskrivningstiden varit kortare och i några enstaka fall upp till två år.

Första steget inför en inskrivning är ett studiebesök då den unga personen tillsammans med föräldrar får information om Lyft-1.

Nästa steg är en intervju som genomförs av Lyft-1s personal. Under intervjun ställs frågor om droger, familj, boende, behandling, utbildning, psykiatri, sjukdom, medicinering, kriminalitet samt inställning till behandling och förändring. Om Lyft-1 bedöms som en lämplig insats av såväl ungdomsenhetens som Lyft-1:s personal och den unga personen görs en planering för att kunna starta behandlingen.

Lyft-1:s klientarbete delas in i tre delar: "Kliv in", "Lyft-1" och "Kliv ut".

”Kliv in”

För de klienter, som ej är drogfria erbjuds inledningsvis ett motivationsarbete som består av samtal med en behandlare och en kurator på HANNA-mottagningen. I denna fas är klienten inte inskriven i verksamheten. ”Kliv in” blir en väg in i Lyft-1:s två behandlingsfaser.

Lyft-1 har ett tydligt regelverk som går igenom vid inskrivningen:

- Våld eller hot om våld leder till automatisk utskrivning.
- Man får ej delta och vara påverkad av droger eller alkohol och ej heller i tillstånd av ”dagen efter”. Drogkontroll sker i form av urinprov på HANNA-mottagningen.
- Tider ska passas och mobilen ska vara avstängd under såväl grupptid som samtalstid.

Vid utebliven ankomst tas kontakt och i vissa fall sker då även hembesök.

”Lyft-1-behandling”

Behandlingen är indelad i två olika faser. Den första fasen består av ett strukturerat halvdagsprogram mellan kl. 9 och 13 enligt ett schema, som syftar till att normalisera, skapa stabilitet, bygga upp självförtroendet och ge verktyg för ett drogfritt liv.

Schemat ligger fast medan programinnehållet anpassas utifrån klienternas behov och förmåga. Ambitionen är att programmet ska vara förutsägbart och att ungdomarna ska veta vad de har att förvänta sig av dagen. I denna fas sker behandlingen huvudsakligen i grupp, men även individuellt arbete ingår. Utöver det schemalagda arbetet genomförs individuella samtal varje vecka med ansvarig behandlare/kontaktperson. Kontaktpersonen ansvarar även för praktiska frågor kopplade till klientens situation och för kontakten med socialsekreterarna. I programmet ingår drogkontroll.

Om en behandlare bedömer att klienten ej kan följa behandlingen, inte sköter tider, återfaller i gamla oönskade beteende eller får återfall finns en möjlighet att ”pausa” klienten. Han eller hon får då inte delta i verksamheten. Klienten erbjuds att regelbundet träffa behandlaren/kuratoren på HANNA-mottagningen för motiverande samtal samt drogkontroll. Målsättningen är att klienten ska kunna återgå till behandlingen.

Ett stående inslag under den första tiden är besök på ungdomsmottagningen och genomförande av en nätverksträff med närmsta familj och kontaktnät.

Det schemalagda programmet består av följande delar:

Frukost, matlagning och lunch

Varje dag startar med frukost klockan 9.00. Efter maten hjälps alla ungdomar åt med avdukningen. Syftet är, utöver allmän daglig träning, att ungdomarna ska vänja sig själva och sin kropp vid att äta frukost och få i sig näring inför dagen.

Lunch äts varje dag klockan 11.30. En person ur personalen ansvarar för matlagning och dukning tillsammans med två ungdomar, som utses varje vecka. Alla väntar på att siste man ätit upp och hjälps sedan åt med avdukning och diskning. Syftet är att genomföra matlagning och en normaliserande måltid tillsammans med ungdomarna på ett pedagogiskt sätt.

Morgonsamling

Efter frukost klockan 9.30 varje dag håller en person ur personalen morgonsamling. En av ungdomarna får i uppgift att läsa morgonens text. Efter detta görs en genomgång av vad som händer under dagen.

Återfallsprevention

Återfallsprevention är schemalagt en gång per vecka. Synsätt och verktyg genomsyrar även andra delar av programmet. En av behandlarna ansvarar för planering och genomförande.

Målsättningen är att hjälpa ungdomarna hitta och bemästra egna färdigheter som bidrar till nykterhet och drogfrihet.

Som verktyg används i största utsträckning "Väckarklockan".

Väckarklockan är en manualbaserad återfallsprevention. Den baseras på MATCH- studien, som är en omfattande studie genomförd av NIAAA (National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism) i USA mellan 1989 och 1994. Väckarklockan baseras på studiens sessioner innehållande kognitiv beteendeterapi med färdighetsträning.

Manualen har översatts och anpassats till svenska förhållanden av Agneta Österling, överläkare på Alkohol- och Narkotikakliniken vid Universitets-sjukhuset MAS.

Väckarklockan är tidsbegränsad, effektiv, har en klar och tydlig struktur samt är lätt att använda. Väckarklockan kan användas både individuellt och i grupp och går ut på att klienten får lära sig att identifiera risksituationer, hitta alternativ och träna nya mönster det vill säga att använda aktiva beteendemässiga eller kognitiva metoder för att hantera problem istället för att använda droger/alkohol. Att skapa en arbetsallians mellan behandlare och klient är grundläggande för hela programmet (Österling, 2001).

Återfallsprevention kan även innehålla sessioner som att hantera ilska och negativt tänkande.

Temagrupp

En gång per vecka är en temagrupp schemalagd. Temat kan vara dagsaktuella händelser, historia, politik eller något liknande som ungdomarna önskar arbeta med. En av behandlarna ansvarar för planering och genomförande. Målsättningen är att ungdomarna på ett enkelt och

inspirerande sätt ska förbättra sin allmänbildning och öka sina omvärldskunskaper. Många av ungdomarna har ej fullföljt sin skolgång och har därför stora kunskapsluckor jämfört med jämnåriga ungdomar.

Friskvård

Friskvård är schemalagt två gånger i veckan. Friskvård kan vara allt från gymbesök till långpromenader.

Målsättningen är att ungdomarna, förutom att de får bättre fysik och därmed mår bättre, också får upp intresset för att på egen hand genomföra friskvårdsaktiviteter på sin fritid.

Utåtriktade aktiviteter

Utåtriktade aktiviteter kan vara museibesök, bio och gå ut i naturen med mera. Det bör vara aktiviteter som ungdomarna på sikt även har råd att göra på egen hand

Aktiviteterna planeras i god tid och genomförs utanför lokalen. Aktiviteterna kan också vara del av ett temaarbete. Målsättningen är att visa på saker som man kan genomföra på sin fritid.

Avslappning - Öronakupunktur mm

I programmet ingår avslappning och stressreduktion.

Öronakupunktur enligt NADA-metoden (National Acupuncture Detoxification Association). NADA-behandling är en standardiserad form av öronakupunktur som används vid beroende av alkohol, narkotika och läkemedel. Idag används öronakupunktur även vid oro, ångest samt sömnstörning. Metoden har varit framgångsrik och används nu i ett trettiotal länder, ofta i kombination med andra behandlingsinsatser.

Målsättningen är att bidra till avslappning, bättre sömn, minska drogsug och annan stress. Förutom detta balanserar det andra fysiska funktioner som exempelvis levern som ofta är belastad av missbruket.

Schemalagda fria aktiviteter och enskilt arbete

De schemalagda fria aktiviteterna kan innehålla en stund för skapande eller annat som bidrar till kreativitet. Det kan också vara enskilt arbete som att göra nätverkskarta, läxa från gruppaktivitet, skriva meritförteckning eller liknande.

Urinprov

Drogtest genomförs regelbundet på HANNA-mottagningen.

”Kliv ut”

Kliv ut är en utslussningsfas med stort inslag av individuellt stöd som påbörjas när klienten under lång tid uppvisat stabilitet och drogfrihet och det finns en planerat nästa steg i form av exempelvis studier, praktik, arbete eller annat. Behandlingen läggs upp utifrån klientens behov och kan se olika ut. Klienten kan till exempel delta i den schemalagda verksamheten någon dag i veckan och genomföra en praktik övriga dagar. När utslussningen är genomförd avslutas det strukturerade stödet och kontakten med Lyft-1:s behandlare och klienten skrivs ut ur Lyft-1.

Organisation och mötesformer

Tre behandlare arbetar i verksamheten. Två av behandlarna har tillsammans med den ansvarige enhetschefen varit med sedan starten av verksamheten och har tillsammans byggt upp verksamheten. En av tjänsterna omfattar en halvtidsanställning som har haft viss personalomsättning eftersom anställd personal har önskat heltidstjänster. En behandlare slutade denna tjänst i slutet av mars. Rekrytering pågår för närvarande. Behandlarna fördelar ansvaret för verksamhetens innehåll sinsemellan. En person ansvarar exempelvis för återfallsprevention och en annan för temadagarna.

Alla tre behandlarna träffas tillsammans med enhetschefen varje måndag för att gå igenom den kommande veckan. Vissa programpunkter genomförs av två behandlare och andra av en behandlare. Ibland delas gruppen upp i smågrupper och ibland sker individuell verksamhet. Övrig personal på HANNA-mottagningen går vid vissa tillfällen in i verksamheten och täcker upp när behandlarna ej har möjlighet att vara med i verksamheten. Det finns ett flexibelt och väl fungerande samarbete mellan personalen. Ambitionen har till exempel varit att inte stänga verksamheten på sommaren.

Varje fredag genomförs en gemensam behandlingskonferens som protokollförs. Övriga mötes former är månatliga personalmöten och arbetsplatsträffar.Handledning genomförs var fjortonde dag. Lyft-1 har en lokal som ligger i anslutning till HANNA-mottagningen. Lokalen består av kök, samlingsrum och kontor.

Samverkan

Lyft-1 har ett nära samarbete med andra delar av kommunens och landstingets verksamheter. Ungdomsenheten, HANNA-mottagningen, Arbetscentrum, Västergården och Ungdomsmottagningen är de verksamheter som Lyft-1 primärt samverkar med.

Ungdomsenheten utreder, bedömer behov och fattar beslut om stöd, vård och behandling av unga vuxna i svåra livssituationer. Efter avslutad utredning erbjuds olika åtgärder i första hand inom kommunens egen öppenvård till exempel inom Lyft-1.

HANNA-mottagningen utreder och behandlar missbruk och beroende i samarbete med föräldrar och andra viktiga personer i den unges sociala nätverk. Lyft-1 är en integrerad del av verksamheten.

Arbetscentrum är Haninge kommuns enhet för arbete och sysselsättning. Arbetscentrum har uppdrag från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Samordningsförbundet i Haninge och från flera av kommunens nämnder. Planering av praktik och arbete i "Kliv ut" sker i samverkan med Arbetscentrum.

Västergården är ett stödboende för unga vuxna missbrukare. Boendet skall kombineras med öppenvårdsbehandling. Tre platser erbjuds till unga vuxna.

Landstinget och kommunen driver sedan flera år en ungdomsmottagning i Haninge som är öppen för alla upp till 23 år. Ungdomsmottagningen erbjuder individuella samtal, undersökning och behandling kopplat till kropp, sexualitet och samliv. Ett besök på ungdomsmottagningen planeras under den första tiden av inskrivningen i Lyft-1.

Utfall

Sammanställning av tillgänglig statistik

Dokumentation rörande klienterna har analyserats. Närvaro, frånvaro och "pausning" dokumenteras löpande. För att ge en bild av närvaron har statistik för perioden augusti 2008 till och med mars 2009 gåtts igenom.

I en separat liggare skrivs klienterna in och ut. Fakta kring missbruk och annan problematik dokumenteras. Hela materialet från 2001 till och med mars 2009 har gåtts igenom.

Antal klienter

År	Inskrivna		Total
	Pojkar	Flickor	
2001	14	2	16
2002	9	1	10
2003	16	3	19
2004	3	7	10
2005	10	0	10
2006	4	6	10
2007	5	3	8
2008	8	3	11
2009 per mars	5	2	7

Statistiken omfattar de inskrivna klienterna. Det vill säga ej de som befinner sig i "kliv in"-stadiet. I mars 2009 var sju personer inskrivna i behandlingsdelarna. En klient är i "kliv in"-steget. Fem klienter befinner sig i första delen av behandlingsfasen och två i "steg ut". Det finns en väntelista med 4 klienter.

Sammanlagt har 101 inskrivningar gjorts i Lyft-1 under de åtta år som verksamheten varit i gång. Det innebär knappt 12 personer per år. Av dessa inskrivningar har 8 personer skrivits in mer än en gång.

Fördelning mellan flickor och pojkar har varierat mycket över tiden. De första åren var andel flickor under 15 procent. Det fanns då en försiktighet bland socialsekreterarna när det gällde att skriva in flickor i gruppbehandling. Lyft-1:s personal beskriver att denna inställning har förändrats och att antalet flickor har ökat. I genomsnitt har en fjärdedel av de som varit inskrivna i lyftet varit flickor (27 procent).

Närvaro

%	Närvarande	Frånvaro giltigt förfall	Frånvaro uteblivit
aug-08 tom mar-09	65	20	15

Under perioden från augusti 2008 till och med mars 2009 har närvaron varit 65 procent. Frånvaro med giltigt förfall i form av till exempel sjukdom har varit 20 procent och klienter som uteblivit och ej har haft giltigt förfall uppgick till 15 procent.

Under samma period uppgick den tid som någon varit "pausad" till 5 procent av den totala tiden.

Antal planerade och oplanerade utskrivningar

År	Planerade utskrivningar			Oplanerade utskrivningar		
	Pojkar	Flickor	Total	Pojkar	Flickor	Total
2001		5	1	6	1	7
2002		5	0	5	0	2
2003		9	4	13	0	3
2004		6	3	9	0	3
2005		1	3	4	0	4
2006		6	5	11	1	3
2007		1	3	4	0	4
2008		1	2	3	1	3
2009 per mars		1	1	2	0	0

Planerade utskrivningar definieras som att klienten har gått igenom "steg ut", är drogfri och går till någon form av sysselsättning (praktik, arbete eller studier) alternativt att klienten är drogfri men bedöms behöva annan form av behandling för att bibehålla drogfriheten.

Av totalt det totala antalet utskrivningar har 57 stycken eller 66 procent varit planerade. 8 personer eller 9 procent av totalt antal utskrivna klienter har gått vidare till annan behandling eller behandlingshem.

Övriga 49 klienter eller 57 procent har skrivits ut ur Lyft-1 som drogfria och slussats till någon form av sysselsättning. Dokumentationen är ej fullständig när det gäller vilken typ av sysselsättning som varit aktuell. Det går därför ej att dra några slutsatser kring fördelning mellan studier, praktik, arbete och övriga former av sysselsättning.

De oplanerade utskrivningarna uppgick till 34 procent och berodde främst på återfall.

Genomsnittlig inskrivningstid

	Planerade utskrivningar	Oplanerade utskrivningar	Pågående behandling
Antal månader i genomsnitt	7	3	7
Min	2	1	1
Max	24	8	20

För de planerade utskrivna varierar tiden i Lyft-1 mellan 2 och 24 månader. Endast fyra personer har varit inskrivna i över 18 månader under hela perioden. Den genomsnittliga inskrivningstiden är 7 månader.

För de oplanerade utskrivna varierar tiden mellan 1 och 8 månader. Den genomsnittliga inskrivningstiden är knappt 3 månader.

De nu inskrivna ungdomarna har i genomsnitt varit inskrivna i 7 månader. Tiden varierar från 1 till 20 månader.

Missbruk

%	Ecstasy	Amfetamin	Heroin	Benz	Cannabis	Alkohol
2001	6	31	19	13	56	-
2002	-	30	10	10	60	40
2003	5	21	5	21	68	37
2004	10	40	10	30	50	60
2005	-	20	-	50	50	50

2006	-	30	-	30	20	70
2007	-	13	-	25	75	75
2008	-	-	-	18	64	82
Genomsnitt	3	23	6	23	56	47

Ett blandmissbruk av olika preparat är vanligast. Ofta används en drog som bas- eller huvuddrog med andra som komplement.

Vanligaste drogen är cannabis, följt av alkohol, bensodiazepiner och amfetamin. Bensodiazepiner är lugnande medel som är starkt beroende-framkallande. Utöver heroin och ecstasy förekommer missbruk av kokain, svampar, morfin, DXM, Dragonfly, Tradolan och Subutex

Cannabis är utan tvekan mest förekommande illegala drogen i Sverige idag. Den vanligaste formen av cannabis är hasch.

Övrig problembild

En sammanställning av övrig problematik som ungdomarna ofta är drabbade av omfattar: neuropsykiatriska diagnoser (ADHD), självskadebeteende i olika former, familjerelaterade problem, bostadslöshet, låg självkänsla, social fobi, tvångsbeteende, ätstörningar, gängproblematik, kriminellt tänkande och allmän misstro mot vuxna och samhället. Ingen statistik är förd över exakt hur omfattande och vanliga dessa problem är. Behandlarna kan dock konstatera att majoriteten av ungdomarna har ett flertal av dessa svårigheter att brottas med.

Djupintervjuer nyckelpersoner

Allmän syn

Både anställd personal och personer som samverkar med Lyft-1 ger en väldigt positiv bild av verksamheten.

Det som främst lyfts fram som nyttan med verksamheten är möjligheten att kunna erbjuda behandling på hemmaplan med att hjälpa ungdomar med mycket tung problematik att bli drogfria.

Lyft-1 beskrivs som en unik behandlingsform. Den är ett mellanting mellan traditionell öppenvård och behandlingshem.

Inför projektstarten fanns viss tveksamhet hos omgivningen kring möjligheten att framgångsrikt driva behandling i denna form med tanke på att ungdomarna ofta har sociala problem och destruktiva nätverk i närheten. Genom att visa positiva resultat där uppskattningsvis 50 procent av ungdomarna lämnar Lyft-1 drogfria har tveksamheten ersatts av uppskattning.

Lyft-1 beskrivs i termer av högt i tak. Lyft-1 är en trygg plats där ungdomarna får vara sig själva och hitta sina styrkor.

HANNA-mottagningens läkare beskriver hur hon kan se hur ungdomarnas psykosociala situation förbättras under tiden på Lyft-1. Ungdomarna blir drogfria och dessutom gladare, piggare och fungerar på ett annat sätt än innan. Hon kan dock inte uttala sig om förändringarna är bestående efter tiden på Lyft-1.

Lyft-1 beskrivs som ett etablerat alternativ till andra behandlingsformer. Handläggarna utvärderar alltid möjligheterna på hemmaplan innan extern placering görs. I vissa fall är det ett alternativ till heldygnsplaceringar och innebär en kostnadsbesparing för kommunen. Boendet kan dock ofta vara ett problem och då måste socialsekreterarna placera på annat sätt.

Lyft-1 visar ungdomarna ett alternativt till drogmissbruket och ger dem chansen att själva välja väg och hur de vill leva. Det handlar om att öka delaktigheten hos de unga i sina egna liv. Lyft-1 beskrivs som en möjlighet att stanna upp och svara på existentiella frågor som: Vem är jag? Hur hamnade jag här? Vad vill jag?

Ungdomar som har missat mycket framför allt i skolan får träna på att vara i grupp, bygga upp självförtroendet och börja lita på vuxna. Ett förtroende måste byggas upp innan de kan "släppa drogerna".

Ungdomarna får struktur på vardagen och träning att fungera i vardagen. Det finns möjlighet att arbeta med problematik som fobier och tvångstankar.

Lyft-1 uppfattas ha en tydlig struktur och genomtänkt upplägg av flertalet intervjuade. Några samarbetspartners är dock osäkra på hur strukturerad verksamheten och innehållet är. De önskar tydligare dokumentation av hur den individuella planeringen ser ut, hur klienten når sina behandlingsmål, samt beskrivning av vilka forskningsbaserade metoder som ligger till grund för verksamheten.

En styrka med Lyft-1 är att man kan misslyckas och sedan få en ny chans. De ungdomar som kommer tillbaka efter ett återfall och är motiverade lyckas i allmänhet mycket väl.

Denna styrka kan ibland uppfattas som en svaghet om tolkningen görs att Lyft-1 inte följer sina regler eller att det blir rörigt i grupperna. Här försöker personalen vara tydliga med de så kallade "pausningarna". De innebär en chans att tillfälligt lämna Lyft-1 och sedan återkomma när personen är drogfri och motiverad. Alternativt skrivs personen ut.

En styrka som lyfts fram är personalen. De beskrivs som kompetenta och engagerade med lång erfarenhet. De beskrivs också som envisa, att de följer upp och håller kontakt med ungdomarna. Ungdomarna och behandlarna har nära kontakt. Behandlingsarbetet är krävande. Ungdomarna ser ej personalen enbart som professionella behandlare utan ofta som föräldrafigurer. Att personalgruppen har varit relativt stabil är ytterligare en fördel. Personalen ställer krav men är inte moraliserande. De hjälper utan att ta över.

Mycket få svagheter tas upp. Några personer lyfter dock fram att det finns risk för att klienterna kan fastna i verksamheten. Det är tryggt och familjärt

på Lyft-1. Personalen är medveten om detta och strävar efter att hitta individuella lösningar när klienten är redo för "steg ut". Det kan dock vara svårt att få resurserna att räcka till för att skapa relation med Arbetsförmedlingen eller driva samarbetet med Arbetscentrum.

En annan svaghet som nämns är att flera klienter säger nej till att arbeta med sina familjer. Eventuellt skulle Lyft-1:s personal kunna trycka på mer och även definiera familjearbetet som en tydligare ingående beståndsdel i behandlingen. I verksamhetsmålen ligger nu att alla ska erbjudas ett nätverksmöte, som genomförs av kommunens Nätverkslag. Under förra året genomfördes cirka 5 nätverksmöten.

Programmet

Återfallsprevention är schemalagt en gång i veckan men är något som finns med i det dagliga arbetet och som genomsyrar andra diskussioner. Personalen utgår från Väckarklockans sessioner. Innehållet anpassas för ungdomsgruppen. För de ungdomar som är motiverade finns här ett användbart verktyg, som är mycket uppskattat.

Vanligtvis är klienterna i dåligt fysiskt och psykiskt skick när de skrivs in i Lyft-1. Friskvården är därför väldigt viktig för att få kroppen att fungera och för att bygga upp självförtroendet och hälsotänkandet.

Ungdomarna får själva vara med och påverka innehållet i temagrupperna. Upplägget är baserat på eget engagemang och delaktighet. Det kan handla om andra världskriget, att intervjua arbetsgivare, diskussion om etik och moral eller träning i att åka till Stockholm och gå på bio.

Den gemensamma frukosten och lunchen fyller flera viktiga funktioner både ur ett hälsoperspektiv och för att hitta struktur och träna allmänna dagliga sysselsättningar.

I det löpande arbetet genomförs daglig träning löpande. Det kan vara i form av att lära sig kompromissa, visa hänsyn eller våga säga nej.

Personalen arbetar mycket med avslappning och med att minska stressen hos ungdomarna. De får lära sig att stanna upp, sitta kvar och "stå ut med att det är tråkigt". Urinprov tas regelbundet måndagar och fredagar. Efter en längre tid av drogfrihet övergår provtagandet till stickprovskontroll.

"Kliv ut" - utslussning

I kliv ut-fasen läggs programmet och stödet upp individuellt. Stödet kompletteras med till exempel praktik eller sysselsättning. Många ungdomar har viljan men inte förmågan att aktivera sig. Lyft-1:s personal arbetar för att motivera ungdomarna till att ha kontakt med till exempel Arbetscentrum.

Lyft-1:s personal skulle önska att det fanns lärlingstjänster att erbjuda som utvecklingsmöjlighet.

Samarbete

Samarbete mellan Lyft-1 och ungdomsenheten, Arbetscentrum respektive Västergården beskrivs som väl fungerande. Det är lätt att få tag på varandra via telefon eller mail.

Ett möte genomfördes nyligen med Arbetscentrum för att diskutera samverksansformer. Under en period hade kontakten minskat och formerna för samverkan var otydliga. Mötet var positivt och konstruktivt. Samarbetet med Arbetscentrum beskrivs ha fått en nystart. Det har under lång tid funnits ett nära och smidigt samarbete kring de ungdomar som ska slussas ut.

Det finns ett gemensamt synsätt och vilja att hitta konstruktiva lösningar för ungdomarna. Som en utvecklingsmöjlighet nämns att tydligare beskriva vad klienterna erbjuds, formalisera samarbetet för att ge det status och att tydliggöra att stöd med arbete och praktik är en del av Lyft-1. Det skulle även vara möjligt att formalisera samarbetet med mer regelbundna möten till exempel två gånger i halvåret. Nu bygger samarbetet på att Lyft-1:s personal hör av sig vid tillfälle för att diskutera konkreta behov för olika klienter. Arbetscentrum är en organisation som är vana att arbeta på uppdrag av andra. Lyft-1:s personal får gärna vara tydliga med sina behov och vara proaktiva när det gäller att diskutera det allmänna samarbetet, resurser, hur vård och sysselsättning ska fungera som en tydlig kedja utan alltför långt avbrott mellan vård och sysselsättning. Arbetscentrums segelfartyg skulle också kunna utnyttjas mer. Det finns goda erfarenheter när det gäller den verksamheten. Ett förslag är att denna samverkan kring praktik och arbete tydligare beskrivs i informationsmaterialet kring Lyft-1.

När det gäller samarbetet med ungdomsenheten pekar Lyft-1:s personal på att flera personer är nya på ungdomsenheten. De har haft viss personalomsättning. Det är därför viktigt att kontinuerligt informera om Lyft-1:s verksamhet. Ett möte för att diskutera samverkan var inplanerat i slutet av april. Samarbetet beskrivs fungera väl. Ungdomsenhetens personal beskriver också att det finns god dialog mellan socialsekreterarna och Lyft-1:s personal. Socialsekreterarna och Lyft-1:s personal ska ha regelbundna möten kring varje klient. Dessa möten genomförs, men med olika tidsintervall och olika upplägg beroende på vilken handläggare som ansvarar.

Samarbetet med stödboendet på Västergården omfattar en klient just nu. Tre platser är vikta för ungdomar som går på Lyft-1. Övriga platser fylls av vuxna. För ungdomar med ohållbar hemsituation är det en styrka att kunna erbjuda drogfritt stödboende. Boendet på Västergården bygger på frihet under ansvar och passar inte alla ungdomar. Vissa ungdomar behöver mer stöd i vardagen för att fungera.

Regelbundna avstämningar sker kring de eventuella gemensamma klienterna och enhetscheferna träffas varje månad. Samarbetet beskrivs inte ha varit så intensivt och nära under det senaste året. Under 2008 bodde ingen av de ungdomar som var inskrivna i Lyft-1 på Västergården.

Samarbetet med läkare och sjuksköterska på HANNA-mottagningen beskrivs som mycket väl fungerande. De deltar bland annat i en gemensam behandlingskonferens en gång i veckan och tar på så sätt del av Lyft-1:s arbete. Läkaren träffar de inskrivna vid behov och sjuksköterskan träffar klienterna bland annat vid drogtestningen.

Även övrigt nätverkande beskrivs som fungerande även om det ibland kan vara svårt att bygga relationer med handläggare inom till exempel Försäkringskassan eftersom de växlar personal relativt ofta.

Dokumentation, rutiner och uppföljning

Lyft-1:s personal genomför en inledande intervju utifrån ett fast frågeformulär. Intervjun dokumenteras på en blankett.

Inskrivning och utskrivning förs in manuellt i en liggare. Lyft-1 är ej skyldiga att journalföra klientarbetet. I liggaren förs minnesanteckningar om typ av missbruk, om utskrivningen varit planerad eller oplanerad och vid planerade utskrivningar till vilken typ av sysselsättning, behandling etc. som klienten slussas till. I vissa fall saknas information om vart klienten "slussats" och utskrivningsdatum. Det finns inte heller noterat vilken övrig problematik som klienterna har. Hela mottagningen ska införa ett gemensamt administrativt system - Procapita. Genom att använda systemet konsekvent kommer dokumentationen också bli konsekvent och kunna ligga till grund för att följa och analysera Lyft-1:s utveckling och klientarbete.

Närvarostatistik förs dagligen. Närvaro, frånvaro med giltigt förfall, frånvaro utan giltigt förfall och "pausning" noteras.

Socialekreterarna ansvarar för en genomförandeplan som följs upp en gång i månaden. Uppföljningen varierar något mellan de olika socialekreterarna. Det finns en samsyn kring att denna uppföljning är viktig och att det finns möjlighet att strukturera detta arbete mer.

De individuella behandlingsmål som Lyft-1:s personal och klienterna definierar dokumenteras inte i en behandlings- eller vårdplan. Det finns inte något färdigt format. Uppföljning och återrapportering till socialekreterare eller i samverkan med stödboende ser olika ut. Här lyfter personalen fram behov av att utveckla ett format för vårdplaner och rutiner för att använda dem tillsammans med klienter och samverkanspartners.

Information

Lyft 1 är välkänt internt i kommunens organisation. Handläggarna har som krav att utvärdera öppenvård som ett alternativ innan en placering görs. Det framhålls som viktigt att kontinuerligt uppdatera socialekreterarna om innehållet i programmet och hur utvecklingen för respektive klienter ser ut. Om man inte informerar kontinuerligt är det lätt att olika personer gör sina egna tolkningar om innehåll och nyttan med verksamheten.

Utveckling

Förhoppningen framåt är att fortsätta utveckla verksamheten inom ramarna för den struktur som nu finns och att platserna även fortsättningsvis kommer att vara fyllda.

Det framförs även förhoppningar om att kompetens och erfarenhet förs över till ny personal. Personalgruppen är relativt liten vilket innebär sårbarhet om någon skulle sluta sin tjänst.

Lyft-1:s personal kommer att få utbildning i MI (motivational interviewing). MI eller motiverande samtal, som är en förändringsinriktad, klientcentrerad och samtidigt styrande samtalsmetodik med syfte att underlätta beteendeförändring genom att hjälpa klienten att klarlägga och lösa ambivalens. Rådgivaren bistår klienten med ett empatiskt, nyfiket, kreativt kunskapsintresse och med försiktig optimism i att kunna lösa svåra mänskliga problem. Motiverande samtal innebär att det är klienten som har ansvaret för förändring och som har att ta ställning till såväl hur den ska genomföras som vilka mål som ska uppnås. Rådgivarens insats är avgränsad till att hjälpa klienten till ett genomtänkt beslut, grundat på bästa möjliga underlag.

Metoden är evidensbaserad och används inom områdena rådgivning, behandling, vägledning, personal, ledarskap och organisation. MI rekommenderas i Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård.

Personalen har fått utbildning i ADAD, som är ett utvärderings- och dokumentationssystemet. Systemet används bland annat av Statens institutions styrelses behandlingshem. ADAD utgör en gemensam grund för bedömning av ungdomars problematik och syftar till att utveckla och förbättra ungdomsvården.

ADAD är uppbyggt på intervjuer med ungdomarna vid inskrivning, utskrivning och efter behandling. Ungdomarna får genom intervjun en möjlighet att påverka vården genom att ge sin egen bild av sin situation och tala om vad de vill ha hjälp med. ADAD kommer att innebära stöd vid behandlingsplanering och metodutveckling.

Djupintervjuer med klienter

Allmän syn

Samtliga intervjuade klienter beskriver Lyft-1 i positiva ordalag. De berättar om daglig verksamhet för missbrukare och tar upp delar av programinnehållet för att beskriva detta. Spontant nämns oftast återfallsprevention, kontaktmannaskapet, friskvården och olika utflykter eller aktiviteter.

Det viktigaste med Lyft-1 för de intervjuade klienterna är genomgående drogfriheten. Det uttrycks på lite olika sätt: "hålla nykterhet", "komma ifrån droger", "hitta bättre vägar", "ta tillvara på mig själv", "rehabilitering", "behandling", "arbetar med mitt beroende", "lär mig hur jag kan göra annorlunda".

Kontakten med personalen beskrivs som bland det bästa med verksamheten. Det är vuxna som "är snälla, bryr sig, lyssnar och förstår". Ungdomarna beskriver att personalen inte har några förutfattade meningar om dem och att de inte dömer någon. De beskrivs "kunna mycket om missbruk" och vara "erfarna". En försiktig kritik framförs av en person, som beskriver bemötandet som bra, men upplever "jargongen som daltig". Hon känner sig behandlad som yngre än vad hon är.

Kontaktmannskapet är viktigt. Klienterna beskriver att de kan ta upp frågor som inte har direkt med missbruket att göra. Exempel som nämns är "problem med familjen" eller "aggressionsproblem". De upplever att de får en stöttning i dessa frågor och att de vävs in i programmet. I dessa diskussioner definieras även mål och planering görs för ungdomarna.

För flertalet ungdomar är även gemenskapen i gruppen viktig. Att ha någonstans att gå och något att göra på dagtid är en ytterligare positiv faktor. Två personer beskriver hur de tidigare sovit bort hela dagarna. "Här har man ett liv", "man lagar mat, tränar och är delaktig".

Samtliga kan beskriva de regler som gäller Lyft-1. Drogfriheten och vikten av att passa tider nämns genomgående. Regeln om drogfrihet beskrivs också som viktig. Vid återfall får man fortsätta, men blir "pausad" och får börja om. Regeln om att passa tider beskrivs som en utmaning. De flesta har svårt att komma i tid. Någon önskar att tiderna skulle hållas "lite striktare". Det är inte bra om schemat förskjuts.

En person beskriver också att det utöver de allmänna reglerna kan finnas personliga regler. Han vill lära sig att vårda sitt språk och träna på att inte vara så impulsiv utan tänka mer på vad han gör och säger.

Lokalen beskrivs fungera bra. "Schysst kök", ett TV-rum som ungdomarna hjälpt till att inreda och måla och ett samtalsrum. Ungdomarna upplever att de har möjlighet att påverka hur lokalerna utformas och förändras. Exempelvis ska ett rum vid köket "fixas till". En person "längtar till januari" då han ska vara med och renovera.

"Kliv in" och information

Samtliga beskriver att de har fått bra information om innehållet i verksamheten bland annat under den inledande intervjun. Tre personer var tveksamma till att skrivas in i Lyft-1. De beskriver hur dåligt de mådde som drogfria, men valde trots detta att prova att gå på Lyft-1. De trivs och beskriver att det inneburit ökad förståelse för vad missbruket innebär för dem personligen.

HANNA-mottagningen är välkänd i kommunen. De flesta tror inte att Lyft-1 är så känt. Två personer tycker att det har sina fördelar. "Det ska vara en diskret verksamhet". Ingen vill skylta med att man går i behandling. "Jag kanske skäms lite". Samtidigt tycker några av de övriga att det är viktigt att de som behöver får information om möjligheten att gå på Lyft-1.

Programinnehåll

Återfallspreventionen lyfts speciellt fram av några av ungdomarna. Den beskrivs som föreläsningar och diskussioner om hur man håller sig nykter. Någon liknar det vid lektioner i skolan. Verktyg som motivationscykeln beskrivs som viktiga och bra. En person önskar ytterligare ett tillfälle med återfallsprevention i veckoschemat.

Temadagarna är uppskattade. Exempel är badminton i Jordbro, bio, museibesök och ett julbord i skärgården.

Friskvården på måndagar och torsdagar innebär att alla måste göra något. För vissa passar gym-träning bra. För andra blir det ofta en promenad. Någon beskriver det som "Jag har blivit omvänd. Förr var det töntigt att träna. Nu känns det bra."

Avslappningen och öronakupunkturen upplevs olika. Någon tycker inte att det hjälper, men att det innebär en timmes sömn, vilket är positivt. Någon annan tycker att avslappningsövningarna minskar drogsuget och att han känner sig mer avslappnad. Ytterligare någon tycker att öronakupunkturen i sig får honom att känna sig avslappnad, men också mer fokuserad och piggare.

En person lyfter speciellt fram maten som det mest positiva. Han "gillar att få vara med och hjälpa till".

Urinproven, som de flesta tar på måndagar och fredagar beskrivs som grundläggande. De hjälper till att förhindra återfall.

"Kliv ut" - utslussning

Flertalet av de intervjuade har förhoppningar om att Lyft-1 ska hjälpa dem att förbli drogfria och att de ska kunna gå vidare och börja arbeta.

De unga vuxna beskriver att de inte upplever någon tidspress utan att tempot under dagen är lugnt. Initialt är detta positivt och viktigt. Några av klienterna beskriver att de har känt sig otåliga och vill komma framåt snabbare efter ett par månader. En person beskriver att "jag har tappat några år". "När man är färdig här är det viktigt att komma iväg. Jag vill komma tillbaka till jobb och samhälle."

En person befinner sig i "kliv ut" fasen och ska nu trappa ner antalet dagar som han kommer till Lyft-1. Han kommer att fortsätta delta i återfallspreventionen och bibehålla kontaktmannaskapet.

Utvecklingsmöjligheter

De unga vuxna lyfter fram få områden som de verkligen önskar att förändra i verksamheten. Någon nämner med glimten i ögat att de borde börja en timme senare. En person nämner att många ungdomar inte anser att de har ett problem. Det skulle vara positivt med en mer uppsökande verksamhet. En tanke är att andra ungdomar skulle kunna informera och åka till "drogställen".

Det finns en medvetenhet om att resurserna för externa aktiviteter är begränsade och önskemål framförs därför om "mer pengar". En önskan är att kunna åka till Kungsberget och åka skidor, en annan är att spela paintball eller andra gemensamma aktiviteter.

På två personers önskelista står tillgång till dator och internet för att kunna betala räkningar, söka jobb och "kolla upp" saker för framtiden. Den dator som finns används primärt av personalen.

Djupintervjuer med utskrivna klienter

Intervjuerna med de ungdomar som har skrivits ut ur Lyft-1 för över ett år sedan ligger helt i linje med vad som framkom i intervjuerna med de klienter som var inskrivna i Lyft-1 vid intervjutillfället. De har en positiv bild av Lyft-1. De kan konstatera att Lyft-1 har hjälpt dem. Samtliga var drogfria vid intervjutillfället.

Flera beskriver att de innan Lyft-1 inte hade något förtroende för vuxna. De lärde sig att bygga relationer med vuxna och fick stöd och hjälp med praktiska saker.

En person beskrev att hon skrivits in två gånger och ej var redo första gången. Det var viktigt att känna sig välkommen tillbaka när hon sedan väl var motiverad. Hon har nu varit drogfri i två år.

Denna grupp beskriver något tydligare vikten av balans mellan att inte ha för mycket krav och en fast struktur när det gäller upplägget.

Samtidigt som det är svårt för de intervjuade att komma ihåg exakt hur schemat eller programinnehållet såg ut ger de rådet att arbeta något mer intensivt med behandlingen.

Samtliga intervjuade klienter rekommenderar verksamheten till andra ungdomar som har problem som liknar deras.

Slutsats och måluppfyllelse

Utifrån bakgrundsmaterialet finns det vissa nyckeltal att peka på:

- Sammanlagt har 101 inskrivningar gjorts i Lyft-1 under de år som verksamheten varit i gång. Det innebär knappt 12 personer per år.

- Vanligaste drogen är cannabis (56 %), följt av alkohol (47 %), bensodiazepiner (23 %) och amfetamin (23 %). Ett blandmissbruk är vanligast.
- Närvaro och frånvaro med giltigt förfall ligger på 85 %.
- Under det senaste nio månaderna har tiden som ungdomar varit "pausade" uppgått till 5 % av den totala tiden.
- För de planerade utskrivna varierar tiden i Lyft-1 mellan 2 och 24 månader. Endast fyra personer har varit inskrivna i över 18 månader under hela perioden. Den genomsnittliga inskrivningstiden är 7 månader.
- För de oplanerade utskrivna varierar tiden mellan 1 och 8 månader. Den genomsnittliga inskrivningstiden är knappt 3 månader.
- Av totalt det totala antalet utskrivningar har 66 % varit planerade.
- 9 % av totalt antal utskrivna klienter har gått vidare till annan behandling eller behandlingshem.
- 57 % har skrivits ut ur Lyft-1 som drogfri och slussats till någon form av sysselsättning.

Statistiken visar att ett stort antal ungdomar har fått hjälp och skrivits ut som drogfria och slussats till någon form av sysselsättning eller övrig behandling.

De tre huvudmålen för Lyft-1 är:

- Erbjudna en kvalificerad och omfattande vårdform som berör alla delar i den unga personens liv med drogfrihet som mål.
- Vara ett alternativ till heldygnsomsorg på institution eller behandlingshem.
- Utveckla ett samarbete med övriga intressenter för att få ett fungerande samspel mellan planering/vård och program

Såväl statistiken som intervju svaren visar att de tre huvudmålen är väl uppfyllda. Lyft-1 uppfattas som en etablerad väl fungerande behandlingsform som gör stor nytta för klienterna. Lyft-1 finns med som ett välkänt behandlingsalternativ på hemmaplan och samverkan uppfattas fungera väl. Det finns självklart alltid förbättrings- och utvecklingsmöjligheter. I denna typ av arbete blir man aldrig färdig och personalen strävar efter att kontinuerligt förbättra verksamheten.

De olika delmålen är:

- Bygga upp en fungerande vardag med sysselsättning, fritid och positiva relationer.

- Hjälpa ungdomarna att utveckla en personlig mognad, stärka självförtroendet och bygga tillit till sig själv och andra.
- Hjälpa att hitta sociala sammanhang där de kan känna tillhörighet utanför drogkulturen.
- Kontinuerligt utveckla ett relevant programinnehåll omfattande: återfallsprevention, friskvård, temagrupper, studiebesök och miljöterapeutiska inslag.
- Erbjudna läkar- och sjuksköterskekontakt bland annat för drogkontroll och eventuell vård/medicinering.
- Utveckla ett tätt samarbete med ungdomsenheten, arbetscentrum och ekonomi ung.
- Delta i upprättande och uppföljning av individuella genomförandeplaner, där tydliga mål sätts som kontinuerligt följs upp för varje klient som deltar i programmet.
- Erbjudna nätverksmöten för alla ungdomar under den första delen av inskrivningstiden som en del av programmet.
- Erbjudna samtal med ungdomsmottagningen under den första delen av inskrivningstiden som en del av programmet.

Samtliga delmål är uppfyllda med undantag för deltagandet i upprättande och uppföljning av individuella genomförandeplaner. Detta arbete kommer att prioriteras under året.

Nätverksmöten erbjuds, men accepteras inte så ofta som det vore önskvärt även detta arbete bör prioriteras framöver.

Framgångsfaktorer:

Det finns flera faktorer som ligger bakom det framgångsrika arbetet. De viktigaste kan summeras som:

- Tydligt klientfokus. Klienternas bästa står hela tiden i centrum för all utveckling och arbete.
- Stort engagemang. Mycket har åstadkommit med relativt små resurser.
- En förmåga att skapa förtroende och kontakt med ungdomarna.
- En tydlig organisation och rollfördelning. Socialsekreterarna ger projektet tydliga uppdrag. Lyft-1:s personal har tydliga ansvarsområden vad gäller programmet.
- Ett flexibelt, aktivt men samtidigt strukturerat arbetssätt.
- Ett professionellt, stabilt och erfaret team. Personalen har djup kunskap och lång erfarenhet av missbruksvården, vilket ger dem trovärdighet och grund för att utveckla verksamheten på relevant sätt.
- Ett konstruktivt sätt att samarbeta med andra aktörer.

Det är ett imponerande arbete som genomförs i Lyft-1s verksamhet.

Verksamheten har utvecklats mycket positivt och förvaltningen har all anledning att vara stolta över arbetet.

Min rekommendation är att ta fasta på de få men ändå viktiga utvecklingsområden som identifierats. Det handlar om att ta fram ett format för behandlingsplaner och rutiner för hur de ska följas upp med samarbetspartners och klienter, att fördjupa och förtydliga samarbetet med Arbetscentrum och dessutom göra en mindre insats för att utveckla informationsmaterialet för att tydliggöra innehållet i verksamheten.

Sammanfattningsvis är min bedömning att verksamheten under sina åtta år har byggt upp en mycket väl fungerande behandling för ungdomar med svår missbruks/beroendeproblematik.

Det är möjligt för dessa ungdomar att ta del av en väletablerad behandling inom öppenvården på hemmaplan kombinerat med stöd att bygga upp en fungerande vardag och att sedan gå vidare till en meningsfull sysselsättning.

Kristina Gränsbo